

กระบวนการขัดเกลาทางสังคมที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจแปลงเพศ
ของสาวประเภทสอง

นางสาวฝนทอง พันธุ์ถ้วน

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญามนุษยวิทยามหาบัณฑิต
สาขาวิชามนุษยวิทยา ภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ปีการศึกษา 2541

ISBN 974-639-967-5

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

**THE SOCIALIZATION PROCESSES INFLUENCING DECISION
MAKING OF MALE TRANSSEXUALS**

MS. Fonthong Puntuan

**A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Art in Anthropology
Department of Sociology and Anthropology
Graduate School
Chulalongkorn University
Academic Year 1998
ISBN 974-639-967-5**

ฝนทอง พันธุ์ถ้วน :กระบวนการขัดเกลาทางสังคมที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจแปลงเพศของสาวประเภทสอง (THE SOCIALIZATION PROCESSES INFLUENCING DECISION MAKING OF MALE TRANSSEXUALS) อ. ที่ปรึกษา รศ.ดร.งามพิศ สัตย์สงวน , 320 หน้า. ISBN 974-639-967-5

ปัญหาวิจัยของการวิจัยทางมานุษยวิทยาที่ผู้วิจัยศึกษาในครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาถึง “กระบวนการขัดเกลาทางสังคมที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจแปลงเพศของสาวประเภทสอง” ว่าอะไรเป็นสาเหตุที่ทำให้สาวประเภทสอง กระทำวิธีการและขั้นตอนต่าง ๆ ในการแปลงเพศ โดยผู้วิจัยได้ศึกษาตัวแปรอิสระ 6 ประการดังนี้คือ 1. ครอบครัว 2. กลุ่มเพื่อน 3. โรงเรียน 4. คนรัก 5. อาชีพ 6. สื่อมวลชน ตัวแปรทั้งหมดนี้ได้มาจากทฤษฎีทางสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา จากข้อมูลเชิงประจักษ์เพื่อทดสอบสมมติฐานที่ตั้งขึ้นจากวิธีการทางมานุษยวิทยาหลัก ๆ ซึ่งได้แก่ การสังเกตและการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก พร้อมด้วยวิธีการเชิงสำรวจ จากบุคคล 12 คน ทั้งในจังหวัดกรุงเทพมหานคร และในจังหวัดชลบุรี ในประเทศไทย

ผลการวิจัยที่ได้มานั้น ปรากฏให้เห็นอย่างเด่นชัดว่ากลุ่มเพื่อนและอาชีพ เป็นเหตุผลหลักที่ทำให้เกิดการตัดสินใจแปลงเพศ นอกจากนี้การวิจัยเรื่องนี่ยังเป็นงานวิจัยแบบเดียวกับการวิจัยทางมานุษยวิทยาโดยทั่ว ๆ ไปที่เต็มไปด้วยชีวิตชีวาอย่างละเอียด ที่จะมีการบ่งชี้ถึงวิธีการและขั้นตอนในแต่ละขั้นตอนของการแปลงเพศและการปรับเปลี่ยนบทบาททางเพศ วิทยานิพนธ์เรื่องนี้ได้ทำการอภิปรายผลการวิจัย และตอบคำถามของการวิจัยตั้งแต่เริ่มต้นจนถึงสรุปความ ให้รายละเอียดของปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินการวิจัย ที่ผู้วิจัยพบจากการศึกษาวิจัยภาคสนาม สรุปและจบลงด้วยข้อเสนอแนะที่น่าสนใจทั้งทางด้านเทคนิคและวิธีการวิจัยเชิงประยุกต์ ซึ่งนับว่าเป็นข้อมูลที่มีคุณค่าสำหรับบุคคลที่เกี่ยวข้องหรือมีความสนใจในเรื่องต่าง ๆ เหล่านี้

ภาควิชา สังคมวิทยาและมานุษยวิทยา
สาขาวิชา มานุษยวิทยา
ปีการศึกษา 2541

ลายมือชื่อนิสิต *ฝนทอง พันธุ์ถ้วน*
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา *งามพิศ สัตย์สงวน*
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม -

3971089224: MAJOR SOCIOLOGY AND ANTHROPOGY

KEY WORD:

THE SOCIALIZATION PROCESSES / INFLUENCING DECISION MAKING /
MALE TRANSSEXUALS
FONTHONG PUNTUAN : THE SOCIALIZATION PROCESSES INFLUENCING DECISION
MAKING OF MALE TRANSSEXUALS.THESIS ADVISOR : PROF.NGAMPIT SATSANGUAN,
Ph.D.320 pp. ISBN 974- 639-967-5

The Socialization Processes Influencing Decision Making of Male Transsexuals

The research problem of the anthropological study,entitled, the Socialization Processes Influencing Decision Making of Transsexuals, is what cause the male transsexuals to, the methods and steps of transsexing genders with six independent variables: 1.) the family,2.) peer groups,3.) the schools,4.) their loves,5.) their occupations, and 6.) the mass media, all of which are derived from some of sociological and anthropological theories. Empirical data to test the stated hypotheses are solicited through mainly anthropological methods (observations and indepth interviews) supplemented by survey research of 12 such persons in Bangkok and Cholburi of Thailand.

Strictly speaking, the findings reveal that peer groups and their occupations are main reasons making them to change their sexes while families, schools, lovers, and mass media cannot be identified as causes of doing so. Besides , the study is, typical anthropological study, full of detailed life stories indicating methods and step by step procedures of changing genders and roles. The thesis then discusses the study results, answering all the research questions posted at the beginning, summarizes it, lists operating hindrances encountered during the field work concludes and ends with interesting recommendation, technically and practically, which are valuable information for those concerned.

ภาควิชา.....สังคมวิทยาและมานุษยวิทยา.....

สาขาวิชา.....มานุษยวิทยา.....

ปีการศึกษา..... 2541.....

ลายมือชื่อนิติ..... *Woods พงษ์พิทักษ์*.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา..... *Um งามจิตต์*.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม..... -.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดีจากการให้ความร่วมมือและช่วยเหลือจากบุคคลหลายท่าน ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้ และใคร่ขอกล่าวนามไว้เพื่อเป็นเกียรติมา ณ ที่นี้

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ ท่านรองศาสตราจารย์ ดร.งามพิศ สัตย์สงวน หัวหน้าภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ท่านได้ให้ความเมตตาแก่ผู้วิจัยตั้งแต่เริ่มเข้าศึกษาในสถาบันอันทรงเกียรติแห่งนี้ ท่านได้กรุณาสละเวลาเป็นที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ได้ชี้แนะให้คำปรึกษาตั้งแต่เริ่มคิดหัวข้อโครงร่างวิทยานิพนธ์ เป็นผู้ช่วยดูแลเกี่ยวกับการทำวิจัยให้อยู่ในกรอบของสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา สนับสนุนทั้งทางด้านวิชาการและให้ความอนุเคราะห์ไม่เพียงแต่ในเรื่องการศึกษาในเวลาเรียนเท่านั้น ท่านช่วยดูแลแนะนำการทำรายงานในรายวิชาที่ผู้วิจัยติดขัดและประสบปัญหา ทั้งยังช่วยชี้แนะการใช้ระเบียบวิธีวิจัยทางมานุษยวิทยาที่จำเป็นอย่างยิ่งในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ท่านได้สละเวลาช่วยตรวจทานวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ตั้งแต่เริ่มแรกจนสำเร็จเป็นวิทยานิพนธ์ และสนับสนุนเป็นกำลังใจในการศึกษาเล่าเรียนของผู้วิจัยเสมอมา

ขอกราบขอบพระคุณท่านรองศาสตราจารย์สุพัตรา สุภาพ ท่านเป็นประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ที่ได้เสนอแนะและกำหนดทิศทางการทำวิจัยให้ผู้วิจัยได้ปรับแก้วิทยานิพนธ์เล่มนี้ให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอกราบขอบพระคุณท่านรองศาสตราจารย์ ดร.สัญญา สัญญาวิวัฒน์ และอาจารย์จุฑารัตน์ เอื้ออำนวย ที่ได้กรุณาเป็นกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ท่านได้ให้คำแนะนำปรึกษา ตลอดจนท่านได้กรุณาเสนอแนะเทคนิคในการออกแบบสอบถามสำหรับกรวิจัยครั้งนี้ และตรวจทานปรับแก้วิทยานิพนธ์ตั้งแต่ต้นจนจบ

ขอกราบขอบพระคุณบัณฑิตวิทยาลัย ที่ได้ให้ทุนในการทำวิทยานิพนธ์และทุนการศึกษาในฐานะผู้ช่วยวิจัย และทุนผู้ช่วยสอน

ขอกราบขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธิดารัตน์ บุญนุษ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุกัญญา โฆวิไลกุล รองศาสตราจารย์ ดร.พรชูลี อาชวอำรุง และ ดร.พันธ์ศักดิ์ พลสารมัย รวมทั้งคณาจารย์และนิสิตภาควิชาอุดมศึกษาทุกท่านที่กรุณาให้คำแนะนำ ข้อเสนอแนะและกำลังใจให้กับผู้วิจัยตั้งแต่ครั้งแรกของการศึกษาจนจบการศึกษา รวมทั้งอนุญาตให้ใช้สถานที่แก่ผู้วิจัยครั้งนี้เป็นอย่างดี

ขอขอบคุณภาควิชาจิตเวช ภาควิชาสัตยศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย รวมทั้ง ดร.ประนอม รอดคำดี นายแพทย์ศรัทธา โฆวิไลกุล คุณศรีสกุล ชมสวัสดิ์ ที่กรุณาเอื้อเฟื้อข้อมูลและให้ความช่วยเหลือผู้วิจัยด้วยดีมาโดยตลอด

ขอขอบคุณบริษัทอัลคาซาร์ จำกัด ที่กรุณาเอื้อเฟื้อสถานที่และนักแสดง ให้กับผู้วิจัยได้เข้าไปสัมภาษณ์และได้เข้าไปสัมผัสกับชีวิตการทำงานของสาวประเภทสองที่มีความมุ่งมั่นและตั้งใจทำงานจริง

ผู้วิจัยขอขอบคุณ คุณอาทิตย์ สุระประเสริฐ อาจารย์อรุณี โคตรสมบัติ อาจารย์ฤทธิไกร ดุลวรรธนะ ที่กรุณาแนะนำให้ผู้วิจัยได้รู้จักกับสาวประเภทสอง

ขอขอบคุณสาวประเภทสองทุกท่าน ที่ได้สละเวลาที่มีค่าของท่านให้ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์และเยี่ยมชมบ้านที่พักอาศัยรวมทั้งได้ร่วมรับประทานอาหาร และขอขอบคุณ คุณปราณี หอมจันทร์ คุณวิชณีย์ เขาว์ดำรงค์ ที่กรุณาเป็นที่ปรึกษาและตรวจแก้วิทยานิพนธ์ให้แก่ผู้วิจัย

ขอขอบคุณ คุณจรัส และ คุณสรัญญา ภักดีชัยกุล รวมทั้งเพื่อนๆ ที่เรียนมหาวิทยาลัยบูรพาที่ให้ความช่วยเหลือในการหาสาวประเภทสองและคำปรึกษาที่ดีให้แก่ผู้วิจัยและขอขอบคุณพี่ๆ ที่ฝ่ายวิชาการจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และพี่ๆ ที่มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ ที่เป็นกำลังใจแก่ผู้วิจัยเสมอมา

ท้ายสุดขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อและคุณแม่ที่กรุณาให้ทุนการศึกษาตั้งแต่ต้นจนจบการศึกษา และเป็นกำลังใจมาตลอดตั้งแต่เริ่มต้นเข้าศึกษาจนจบการศึกษา ที่จะลืมไม่ได้คือ คุณกอบพร พันธุ์ถ้วน คุณจินตนา และคุณอดิศักดิ์ หัตถโกศล คุณพิเชษฐ วิบูลย์วัฒนกุล ซึ่งช่วยเหลือในการทำวิจัยมาโดยตลอด

ฝนทอง พันธุ์ถ้วน

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญ	ช
สารบัญตาราง	ณ
บทที่	
1. บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาวิจัย.....	1
วัตถุประสงค์ในการวิจัย.....	3
ขอบเขตในการวิจัย.....	3
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	3
ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	4
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	39
สมมติฐานในการวิจัย.....	47
นิยามศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย.....	51
ระเบียบวิธีวิจัย.....	54
2. ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับสาวประเภทสอง.....	57
คำนิยามของทรานส์เจกซ์ชวลิสม.....	57
ประวัติของทรานส์เจกซ์ชวลิสม.....	58
ลักษณะของทรานส์เจกซ์ชวลิสม.....	59
หลักเกณฑ์ในการคัดเลือกผู้ที่จะผ่าตัดแปลงเพศในสมัยก่อน.....	60
การรักษา.....	61
หลักเกณฑ์ในการคัดเลือกผู้ที่จะผ่าตัดแปลงเพศในประเทศไทย.....	63
ขั้นตอนและวิธีการแปลงเพศ.....	70
ข้อบ่งชี้และข้อห้ามในการผ่าตัดเปลี่ยนเพศ.....	91
ปัญหาที่เกิดขึ้นภายหลังจากการผ่าตัดแปลงเพศ.....	92

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
3. ข้อมูลกรณีศึกษา.....	103
กรณีศึกษาที่ 1.....	103
กรณีศึกษาที่ 2.....	118
กรณีศึกษาที่ 3.....	127
กรณีศึกษาที่ 4.....	137
กรณีศึกษาที่ 5.....	144
กรณีศึกษาที่ 6.....	157
กรณีศึกษาที่ 7.....	166
กรณีศึกษาที่ 8.....	177
กรณีศึกษาที่ 9.....	185
กรณีศึกษาที่ 10.....	194
กรณีศึกษาที่ 11.....	205
กรณีศึกษาที่ 12.....	214
4. การวิเคราะห์ข้อมูล.....	226
5. การอภิปรายผล.....	259
6. สรุป ปัญหาที่เกิดจากการวิจัย และข้อเสนอแนะ.....	269
รายการอ้างอิง.....	275
ภาคผนวก.....	281
ประวัติผู้เขียน.....	320

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	ตารางแสดงข้อมูลของผู้ที่มาขอรับการผ่าตัดแปลงเพศที่คลินิกหมอสุพร จ. ชลบุรี ตั้งแต่พุทธศักราช 2537-2540.....	90
2	ตารางแสดงข้อมูลของผู้ที่มาขอรับการผ่าตัดแปลงเพศ ที่โรงพยาบาลจุฬา ฯ ตั้งแต่พุทธศักราช 2530-2538.....	91
3	ตารางแสดงอายุ จำนวน และ ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง.....	226
4	ตารางแสดงอายุ จำนวน ร้อยละของสาวประเภทสองที่ตัดสินใจแปลงเพศ.....	227
5	ตารางแสดงเชื้อชาติและศาสนาของสาวประเภทสอง.....	228
6	ตารางแสดงภูมิลำเนาเดิมของสาวประเภทสอง.....	228
7	ตารางแสดงที่อยู่อาศัยปัจจุบันของสาวประเภทสอง.....	229
8	ตารางแสดงที่อยู่อาศัยปัจจุบันของสาวประเภทสอง.....	229
9	ตารางแสดงช่วงอายุที่แยกตัวออกมาจากครอบครัวของสาวประเภทสอง.....	230
10	ตารางแสดงระดับการศึกษาของสาวประเภทสอง.....	230
11	ตารางแสดงอาชีพของสาวประเภทสอง.....	248
12	ตารางแสดงรายได้ในแต่ละเดือนของสาวประเภทสอง.....	249
13	สรุปสมมติฐานที่ได้จากการวิจัย.....	268